

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce: X
sídlem X

proti

žalovanému: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 12. 2020, č. j. X

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě dne 17. 2. 2021 se žalobce domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Liberec (dále jen „správní orgán I. stupně“ či „OSSZ“) ze dne 9. 11. 2020, č. j. X, jímž byl potvrzen výkaz nedoplatků ze dne 16. 10. 2020, č. j. X.
2. V napadeném rozhodnutí žalovaný nejprve zrekapituloval obsah rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a spisového materiálu. Z něj vyplývá zejména to, že OSSZ předešla žalobci podle § 104g odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, dlužné pojistné a penále v celkové výši 26 135 Kč, a to výkazem nedoplatků ze dne 16. 10. 2020, č. j. X. Proti výkazu nedoplatků podal žalobce v souladu s § 104g odst. 3 posledně uvedeného zákona námitky, kterým OSSZ shora označeným rozhodnutím nevyhověla, a výkaz nedoplatků tedy potvrdila. Námitky žalobce neshledala důvodnými s tím, že žalobce uhradil pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci, za měsíc červen 2020 až dne 21. 7. 2020, tedy jeden den po jeho splatnosti. Tím žalobce nesplnil jednu z podmínek pro prominutí pojistného, které je povinen platit zaměstnavatel, stanovených zákonem č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „zákon o prominutí pojistného“). Žalobci proto nevznikl nárok na prominutí pojistného, které byl jako zaměstnavatel povinen platit za červen 2020. Toto pojistné a příslušné penále bylo vyčísleno potvrzeným výkazem nedoplatků.
3. V odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce shodně jako v podané žalobě a jako v dříve podaných námitkách proti výkazu nedoplatků popisoval rozdíl mezi okamžikem odvodu pojistného, jímž se dle něj rozumí sražení z příjmu zaměstnance a jeho poukázání na účet OSSZ, a okamžikem zaplacení pojistného, tedy okamžikem, kdy je platba reálně připsána na účet OSSZ.
4. V reakci na podané odvolání žalovaný odkázal na právní úpravu zákona o prominutí pojistného a zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „zákon o pojistném“). Uvedl, že zákon o prominutí pojistného taxativně vymezil podmínky prominutí, žalobce včas uhradil pojistné za červenec a srpen 2020, za něž mu vznikl nárok na prominutí pojistného, za červen 2020 však nikoli. Lhůtu pro odvod pojistného stanoví zákon o pojistném, dle jehož § 19 odst. 2 písm. a) se za den platby považuje den, kdy dojde k připsání pojistného na účet poskytovatele platebních služeb příslušné OSSZ. V tomto směru se zákon o pojistném změnil od 1. 1. 2010, neboť dříve se za den platby pojistného v případě bezhotovostních převodů považoval den odepsání z účtu plátce pojistného. Terminologie odvodu pojistného, jeho zaplacení či úhrady má v zákoně o pojistném zcela totožný význam. Ustanovení § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného přímo odkazuje na § 9 zákona o pojistném, který stanoví lhůtu pro splatnost pojistného a účet, na který se pojistné odvádí. Praxi v oblasti dotací, na niž žalobce odkazoval, nelze aplikovat na odvody pojistného. Žalobce měl dostatečný prostor pro to, aby pojistné za zaměstnance včas uhradil.

5. Žalobce v podané žalobě odkázal na § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného a na § 8 odst. 1, § 9 odst. 1 a § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném s tím, že z těchto ustanovení je zřejmé, že právní předpis rozlišuje mezi okamžikem odvodu pojistného, tj. provedením srážky pojistného z příjmu zaměstnance a jeho poukázání ve prospěch OSSZ, a okamžikem zaplacení pojistného, tedy okamžikem, kdy je platba reálně připsána na účet OSSZ. S tímto rozlišením dle žalobce počítá i zákon o prominutí pojistného, když jako podmínku pro přiznání nároku uvádí pojem odvod pojistného a odkazuje na § 9 zákona o pojistném, nehovoří naopak o vlastním zaplacení pojistného. S uvedeným rozlišením dle žalobce pracuje i běžná praxe orgánů státní správy např. v oblasti dotací, resp. posuzování dodržování rozpočtové kázně. Výkladu žalobce svědčí i prostý jazykový výklad pojmu odvedení platby, jímž se rozumí odepsání částky z účtu ve prospěch příjemce. Smyslem § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného bylo postihnout poplatníky, kteří pojistné vůbec neodvedou, nikoli poplatníky, kteří je odvedou, přestože k připsání odvedené částky na účet OSSZ dojde eventuálně později.
6. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný setrval na svých závěrech popsaných v napadeném rozhodnutí a navrhl, aby soud žalobu zamítl. Žalobce dle něj nesplnil taxativně stanovené podmínky pro prominutí pojistného za červen 2020, když pojistné neodvedl ve stanovené lhůtě dle § 9 zákona o pojistném.
7. V podané replice žalobce trval na rozlišování mezi odvedením a zaplacením pojistného. Pozdní připsání pojistného na účet OSSZ mělo být řešeno výlučně sankcemi dle zákona o pojistném, nikoli nepřiznáním prominutí pojistného dle zákona o prominutí pojistného, neboť takovou sankci zákon o prominutí pojistného nestanoví. Žalobce řadu let bez námitek žalované odvádí pojistné právě v 20. den příslušného měsíce a měl za to, že zadáním platby s konstantním symbolem X upřednostňuje tuto platbu v bankovním systému tak, aby byla na účet příjemce připsána okamžitě. Dle žalobce se nelze ubránit dojmu, že postup žalované je účelový s cílem redukce státní pomoci podnikatelům v době pandemie. K projednávané věci je přílehlavá argumentace Ústavního soudu ohledně toho, že rozhodování státních orgánů nesmí být vedeno postupy svévole a formalismu.
8. Napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející soud přezkoumal v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a v mezích uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s. s tím, že přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s.
9. Podle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného má při současném splnění podmínek dle dalších písmen tohoto ustanovení zaměstnavatel nárok na prominutí pojistného za kalendářní měsíc, jestliže odvedl pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci, ve stanovené lhůtě a ve výši uvedené na přehledu podle § 9 zákona o pojistném.
10. Podle § 8 odst. 1 zákona o pojistném je zaměstnavatel povinen odvádět i pojistné, které je povinen platit zaměstnanec. Pojistné odvedené za zaměstnance srazí zaměstnavatel z jeho příjmů, které mu zúčtoval.

11. Podle § 9 odst. 1 zákona o pojistném odvádí zaměstnavatel pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné za kalendářní měsíc je splatné od prvního do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce. Pojistné se odvádí na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.
12. Podle § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném se za den platby pojistného považuje v případě placení na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení vedený u poskytovatele platebních služeb den, kdy dojde k připsání pojistného na účet poskytovatele platebních služeb příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.
13. Jádrem sporu, k němuž směřuje v podstatě jediný žalobní bod, je otázka výkladu pojmu „odvedení pojistného“, popřípadě nutnost odlišení tohoto pojmu od „zaplacení pojistného“. Je nepochybné, že § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného stanoví jako jednu z podmínek pro přiznání nároku na prominutí pojistného, které je povinen platit zaměstnavatel za ten který kalendářní měsíc v období červen, červenec a srpen 2020, to, aby zaměstnavatel odvedl pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci, ve stanovené lhůtě. Rovněž je zřejmé, že za účelem nalezení obsahu povinnosti „odvést pojistné ve stanovené lhůtě“ je třeba nahlédnout do právní úpravy zákona o pojistném, neboť samotný zákon o prominutí pojistného je strohým právním předpisem, jenž v naznačeném směru bližší úpravu neobsahuje, ba naopak sám na zákon o pojistném odkazuje, ať už přímo ve svém § 2 odst. 1 písm. d), nebo i v § 5 odst. 2, dle něž není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, postupuje se podle zákona o pojistném.
14. Pro posouzení důvodnosti žalobcovy argumentace má pak význam jednak text zákona o pojistném v jeho celistvosti, z něž je patrna práce zákonodárce s terminologií napříč tímto předpisem, a klíčovým ustanovením je jistě § 9 uvedeného zákona, jenž je jednak zmíněn přímo v § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného a jenž ve svém odstavci 1 stanoví onu lhůtu, v níž má být dle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného pojistné odvedeno. To nepopírá ani žalobce, který sám vychází z toho, že pojistné má být odvedeno do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce, tedy ve lhůtě stanovené v § 9 odst. 1 zákona o pojistném. Toto ustanovení hovoří v první větě o tom, že zaměstnavatel „odvádí pojistné“, načež v navazující druhé větě uvádí, že pojistné „je splatné“ ve zde nastavené lhůtě. Je-li pojistné v určité lhůtě splatné, má být v této lhůtě zaplacen. Na splatnost pojistného jsou pak ostatně navázány další instituty zákona o pojistném, jako např. promlčení pojistného dle § 18 nebo penále dle § 20 tohoto zákona.
15. Zákon o pojistném v žádném jiném ustanovení nestanoví jinou, speciální lhůtu pro „odvedení pojistného“, jakožto odlišný úkon od „zaplacení pojistného“. Naopak celistvost ustanovení § 9 odst. 1 zmiňovaného zákona, kdy druhá věta navazuje na větu první, aniž by byla vyčleněna do samostatného paragrafu či alespoň odstavce, napovídá, že obě věty upravují tutéž problematiku. Plyne z nich, že aby zaměstnavatel „odvedl pojistné“ za konkrétní měsíc, musí je „zaplatit“ do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce, a to dle třetí věty tohoto ustanovení na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Ustanovení § 19 odst. 2 písm. a) tohoto zákona pak nedává prostor k pochybnostem ohledně toho, který den je považován za den uskutečnění bezhotovostní platby pojistného. Žalovaný správně připomněl, že v tomto směru existovala do 31. 12. 2009 odchýlná úprava, načež zákonodárce zřetelně projevil vůli považovat za den platby až den připsání

prostředků na účet poskytovatele platebních služeb příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

16. Při celkovém pohledu soud konstatuje, že zákon o pojistném není zcela důsledný při rozlišování terminologie „odvod/odvádět“ na jedné straně, a „platba/zaplatit“ či „úhrada/uhradit“ na straně druhé. Aby mohla převážit žalobcem prosazovaná argumentace, musel by zákon o pojistném tyto pojmy jednoznačně rozlišovat, přiřazovat jim obsahovou náplň, kterou prezentuje žalobce, přičemž by měl být zřejmý účel takového přístupu. Soud však naplnění těchto podmínek neshledává.
17. Při nejlepší snaze najít systém v terminologii zákona lze dojít k tomu, že pojem „odvod“ či „odvádění pojistného“ je obvykle užíván tehdy, je-li hovořeno o obecné povinnosti uskutečnit vůči státu platbu, jež v sobě zahrnuje prostředky sražené zaměstnavatelem jako plátcem z příjmů jeho zaměstnance. Neplatí to však zcela, když např. dle § 13 odst. 1 zákona o pojistném je osoba samostatně výdělečně činná povinna „odvádět pojistné“, přestože je nikomu nesráží, nýbrž odvádí sama za sebe. Již bylo uvedeno, že v § 9 odst. 1 uvedeného zákona je hovořeno o splatnosti, přestože jde o ustanovení zahrnuté pod nadpisem „Odvod pojistného“. Pod ním lze nalézt rovněž ustanovení § 8 odst. 2, kde zákon hovoří o povinnosti „uhradit“ pojistné.
18. Již vůbec ze zákona o pojistném neplyne, že by měl být pojem „odvod“ či „odvádění pojistného“ chápán jako pouhé odepsání prostředků z účtu plátce, aniž by tyto prostředky byly připsány na účet okresní správy sociálního zabezpečení. Výslovnou definici, která by naznačovala vůli zákonodárce takto odlišit tento pojem od jiných použitých termínů, zákon neobsahuje, ani jinak soud nedovodil, že by bylo namístě přisvědčit popsanému názoru žalobce. Pokud jde o jazykový výklad, v právní terminologii je pojem „odvod“ běžně chápán pod významem „povinná platba“. Stanoví-li tedy § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného podmínku, že zaměstnavatel „odvedl pojistné“, neplyne z toho jednoznačný žalobcův závěr, že se musí jednat o pouhé odeslání platby z účtu plátce. Dle názoru soudu je tím stanovena podmínka, že zaměstnavatel uskutečnil povinnou platbu pojistného. K uskutečnění takové platby přitom v případě bezhotovostního převodu dojde dle § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném tím, že bude připsáno pojistné na účet poskytovatele platebních služeb příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Aby bylo pojistné odvedeno včas, musí být platba na uvedený účet připsána nejpozději v poslední den lhůty uvedené v § 9 odst. 1 zákona o pojistném.
19. Žalobcův výklad pojmu „odvedení pojistného“ jako pouhého poukázání platby by vedl k nadbytečné nutnosti zjišťovat, kdy žalobce platbu poukázal. Z toho, že platba přišla na účet OSSZ dne 21. 7. 2020, by totiž OSSZ bez dalšího nezjistila, kdy došlo k odvodu ve smyslu představovaném žalobcem. Platba by totiž v takovém případě mohla být žalobcem vůči jeho bance příkazána již 20. 7. 2020, avšak k příkazu by stejně tak mohlo dojít až dne 21. 7. 2020, neboť není vyloučeno, aby banka stihla provést transakci tentýž den, kdy žalobce učinil příkaz k platbě. Správný výklad správních orgánů přitom vede k tomu, že pouhým nahlédnutím na účet OSSZ je možno zjistit, zda žalobce svou povinnost včas splnil či nikoli. Ze zákona o pojistném ani zákona o prominutí pojistného přitom neplyne racionální důvod, pro který by mělo být postupováno jinak.

20. Popsaný výklad soud nepovažuje za formalistický. Je to naopak výklad žalobce, který lze označit za účelový, neboť přestože neodpovídá terminologii a smyslu zákona o pojistném, je podáván s cílem dosáhnout na prominutí pojistného i přes opožděné uskutečnění odvodu. Zákon o prominutí pojistného stanoví výčet podmínek, při jejichž splnění má zaměstnavatel nárok na prominutí pojistného. Jestliže je žalobce nesplnil, není nijak sankcionován, nemá pouze nárok na zmíněné prominutí. Bylo na žalobci, aby vůči své bance učinil platební příkaz s takovým předstihem, aby byla platba připsána na účet OSSZ včas. Lhůta k provedení transakce bankou je nastavena zákonem č. 370/2017 Sb., o platebním styku, přičemž neznalost této zákonné úpravy žalobce neomlouvá. Pokud žalobce až v replice uváděl, že již řadu let bez námitek správních orgánů odvádí pojistné právě dvacátý den v měsíci, jednak tomu nesvědčí obsah spisového materiálu, když za tříměsíční období upravené zákonem o prominutí pojistného bylo pojistné zaplacené 21., 20. a 17. den v měsíci, zejména je však taková námitka uplatněna po uplynutí lhůty k podání žaloby (§ 71 odst. 2 s. ř. s.).
21. Ze shora uvedených důvodů považuje soud podanou žalobu za nedůvodnou, proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Ve věci soud rozhodoval, aniž by nařídil ústní jednání, a to v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., když s tímto postupem žalobce i žalovaný vyjádřili souhlas.
22. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V souzeném případě byl úspěšný žalovaný, jemuž náklady řízení nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
23. Před vydáním rozsudku podal žalobce návrh na přiznání odkladného účinku žaloby. Jelikož je vydáním tohoto rozsudku soudní řízení skončeno, stal se uvedený návrh bezpředmětným, proto o něm soud již nebude rozhodovat.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec dne 1. června 2021

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu